

Братя Грим
Двамата братя

Живели някога двама братя. Единият бил майстор златар, а другият се прехранвал, като връзвал метли. Златарят бил много богат, но имал зло сърце, брат му бил сиромаш, но бил честен и добър човек. Той имал двама синове, които си приличали като две капки вода. От време на време те ходели при богатия си чичо, където им давали да изядат остатъците от храната.

Веднъж сиромашът отишъл в гората за пръчки и видял там една птица, която била цялата златна. Сиромашът хвърлил камък по нея и я улучил. Ала птицата отлетяла и само едно златно перо паднало на земята. Сиромашът взел перото и го занесъл на брат си.

– Да, това е истинско злато – казал златарят и платил на бедния си брат много пари за перото. Но понеже бил алчен, поискал да притежава и самата птица.

Тогава сиромашът отишъл отново в гората и видял златната птица, кацнала на едно дърво. Хвърлил камък по нея и този път успял да я убие. Занесъл я на брат си, а той му дал цяла торба със злато. „Сега ще имам от какво да живея“ – помислил си сиромашът и си отишъл.

Ала златарят бил много хитър, той добре знаел що за птица е това. Извикал жена си и й рекъл:

– Искам да опечеш птицата и внимавай нищо да не се загуби от нея.

Птицата била вълшебна и който изядял сърцето и черния дроб, всяка сутрин щял да намира злато под възглавницата си.

Жената оскубала птицата, нанизала я на шиш и започнала да я пече. Случило се така, че се наложило да излезе от кухнята, а в това време дошли синовете на сиромаша, видели шиша и го преобърнали един-два пъти. Тогава от птицата изпаднали две парченца и едното момче казало:

– Много съм гладен. Хайде да изядем тези парченца, никой няма да забележи.

Взели парченцата, изядли ги, а в това време жената на златаря се върнала и ги видяла.

– Какво ядете?

– Две парченца от птицата, те изпаднаха от нея – отговорили те.

– Та това са били сърцето и черният дроб! – извикала жената и цялата затреперела от страх. И за да не забележи нищо мъжът ѝ, заклала един петел, взела сърцето и черния дроб и ги сложила в златната птица. Когато се изпекла, тя я дала на мъжа си да я изяде.

На другата сутрин златарят се събудил и мушнал ръката си под възглавницата, ала нищо не намерил.

А децата така и не разбрали откъде им е дошло това щастие. Като

се събудили и станали, нещо със звън паднало на пода. Това били две златни монети. Те ги взели и ги занесли на баща си. Когато и на следващата сутрин намерили две златни монети, сиромашът отишъл при брат си и му разказал тази странна история. Златарят веднага се сетил каква е работата и понеже бил жесток и завистлив, казал на брат си:

– У децата ти се е вселила зла сила. Не бива да взимаш златото, а децата заведи в гората, защото злата сила може и теб да вкара в беда.

Колкото и да му било мъчно, бащата се страхувал от дявола и сторил така, както го научил брат му. Завел децата далеч навътре в гората и ги оставил.

Дълго се лутали те в гората, без да намерят пътя за вкъщи. Накрая срещнали един ловец. На него му дожаляло за тях и ги взел със себе си. Станал им като роден баща, грижел се за тях с любов и ги научил да ловуват.

Минало много време. Един ден двамата братя казали на ловеца, че вече са се научили на всичко и че искат да тръгнат по широкия свят. Той се съгласил. Дал им по една хубава пушка, по едно куче и един остър нож и рекъл:

– Ако някога се наложи да се разделите, забийте ножа в някое дърво на кръстопът. Така всеки от вас ще може да узнае за съдбата на другия. Докато сте живи, ножът ще блести като сега, умре ли някой от вас, той ще се покрие с ръжда.

Тръгнали двамата братя на път. Вървели дълго и накрая огладнели.

– Трябва да застреляме някое животно или птица, иначе ще умрем от глад – казал единият.

Заредил той пушката си и се огледал наоколо. Изведнъж от храсталака изскочил заек. Ловецът се прицелил, а заекът закрещял:

– Не ме застрелвай, ловецо. Ако ме пощадиш, ще ти дам две зайчета.

После се шмугнал в храстите и след миг се появил отново с две малки зайчета. Ала те били толкова сладки и така весело си играели, че ловецът не можал да се реши да ги убие. Двамата продължили пътя си, а зайчетата тръгнали след тях.

Скоро братята видели една лисица. Поискали да я убият, но тя жално извикала:

– Моля ви, не ме убивайте! Ще ви дам две лисичета.

Донесла им две малки лисичета, но на ловците им домъчняло да ги убият. Лисичетата се присъединили към зайчетата и тръгнали след ловците. Тогава от храстите изскочил вълк. Те се прицелили в него, а той

закрещял:

– Не ме убивайте! Ще ви дам две малки вълчета!

Ловците пощадили вълчетата, както сторили и с другите животни, и те също тръгнали с тях. После се появила една мечка. Тя също помолила ловците да пощадят живота ѝ и им обещала две малки мечета, но ловците не искали да ги убиват. Малките мечета останали с тях и всички заедно продължили нататък. И ето че на пътя застанал голям лъв и тръснал грива. Ловците не се изплашили и се прицелили в него, а лъвът казал:

– Не ме убивайте, ще ви дам две малки лъвчета.

Лъвът довел двете лъвчета и така ловците вече имали две зайчета, две лисичета, две вълчета, две мечета и две лъвчета. Всички те вървели след тях и им служели вярно.

Дълго бродили двамата братя по разни места, но никъде не могли да си намерят такава работа, че да останат заедно. Тогава решили да се разделят. Поделили си животните и всеки поел по своя път. По-малкият брат пристигнал в един град, който бил целият в черно. Отишъл в кръчмата и попитал кръчмаря защо целият град е в траур, а той му отговорил, че на другата сутрин трябва да умре единствената дъщеря на царя.

– Да не би да е болна? – попитал ловецът.

– Не е болна – отвърнал кръчмарят. – Отвъд града, в планината, живее един змей. Всяка година трябва да му даваме по една девойка, иначе ще опустоши цялата ни страна. Дадохме му всички девойки, не остана нито една освен принцесата.

– А защо не убиете змея? – попитал ловецът.

– О, колко рицари се опитваха да го убият, но всички заплатиха с живота си – казал кръчмарят.

Ловецът нищо не отговорил. На другата сутрин тръгнал заедно със своите животни към Змейовата планина. На върха на планината имало малка църквица, а в олтара стояли три чаши с вино, на чашите било написано: „Който изпие тези чаши, ще стане най-силният човек на света и ще овладее меча, който е забит пред входа“. Ловецът изпил виното, излязъл навън и измъкнал с лекота меча.

Настанал часът, когато трябвало да отведат царската дъщеря при змея. Царят, маршалът и придворните я придружили до планината и я оставили там. Принцесата се изкачила до върха и там видяла не змея, а ловеца. Той я утешил и казал, че иска да я спаси от ужасната гибел. Завел я в църквицата и я заключил вътре. В това време долетял змеят, който имал седем глави. Видял ловеца и попитал:

– Какво правиш тук?

– Искам да се бия с теб – отвърнал ловецът.

– Не един рицар е искал да се бие с мен, но е платил с живота си. Ще се справя и с теб. – И от седемте челюсти на змея излезли огнени пламъци. Чудовището се хвърлило срещу ловеца, ала той замахнал с меча и отсякъл три от главите му. Тогава змеят се разгневил, вдигнал се във въздуха и от него започнали да изригват пламъци. После се хвърлил срещу ловеца, но той замахнал с меча и му отсякъл още три глави. Тогава чудовището рухнало безсилно на земята. Ловецът замахнал със сетни сили и му отсякъл опашката. Извикал верните си животни и те го разкъсали на парчета. След това той отключил принцесата и ѝ казал, че е спасена. Тя се зарадвала и рекла:

– Сега ще се омъжа за теб, защото баща ми обеща да ме даде за жена на онзи, който успее да убие змея.

После тя свалила кораловата си огърлица и я разделила като награда между животните. А носната си кърпичка, на която било избродирано името ѝ, дала на ловеца.

След всичко, което се било случило, ловецът бил много изморен и казал на царската дъщеря:

– Ние с теб ще легнем да поспим, а лъвът ще стои на стража да ни пази.

Така и сторили. Ала след време лъвът се изморил и също заспал дълбок сън.

В това време маршалът, който наблюдавал всичко отдалече и не видял змея да отлита с принцесата, се престашил и решил да се изкачи до върха на планината. Навсякъде царяла пълна тишина. Маршалът видял, че всички спят, и понеже бил много зъл човек, извадил меча си, отсякъл главата на ловеца и взел принцесата със себе си. Като стигнали двореца, той ѝ казал:

– Сега си в моите ръце. Ако не кажеш на царя, че аз съм убил змея, ще те погубя.

Щом влезли в двореца, маршалът отишъл при царя и казал:

– Аз убих змея и спасих принцесата и цялото царство, затова искам да взема принцесата за жена, както беше обещано.

– Истина ли е това, дъще? – попитал царят.

– Е, трябваше да бъде истина – отговорила принцесата, – но моето условие е сватбата да стане след една година и един ден.

Горката принцеса се надявала през това време да чуе нещо за своя мил ловец.

В същото време животните, които сладко спели на Змейовата планина, се пробудили и видели, че девойката я няма, а господарят им лежи обезглавен. Завайкали се те, но накрая заекът рекъл:

– Знам как да съживя нашия господар. Има една планина, на която расте чудотворен корен. Ако коренът се сложи в устата на болен или ранен човек, болестта се излекува, а раните заздравяват.

Заекът тръгнал към планината. Взел чудотворния корен и хукнал обратно. После лъвът допрял главата на ловеца до тялото му, заекът пъхнал корена в устата му и той оживял. Ала в бързината лъвът бил закрепил главата на ловеца с лицето назад. Ловецът разбрал, че нещо не е наред, но не знаел защо. Тогава лъвът му разказал какво се е случило, а после бързо поправил грешката си. Отделил главата на ловеца от тялото, наместил я както трябва и заекът отново пъхнал корена в устата му.

Ловецът обаче много се натъжил, защото му било мъчно за принцесата. Решил да тръгне по света заедно с верните си животни. Дълго се скитали те, докато един ден пристигнали отново в същия град. Този път обаче целият град бил в червено. Ловецът отишъл в кръчмата и попитал кръчмаря защо сега градът е в червено.

– Преди година – отговорил кръчмарят – трябваше да дадем принцесата на змея, но маршалът го уби и утре ще се жени за нея.

На другия ден, когато трябвало да стане сватбата, ловецът казал на кръчмаря:

– Ще ми повярваш ли, ако ти кажа, че от утре ще ям при теб хляб от царската трапеза.

– Не – отвърнал кръчмарят, – обзалагам се на сто жълтици, че това няма да стане.

Ловецът се съгласил с облога, оставил същото количество злато и подвикнал на заека:

– Хайде, миличък, донеси ми хляб от царската трапеза.

За заека това никак не било трудно. Той бързо стигнал до двореца, промъкнал се вътре и отишъл направо при принцесата. Като го видяла, тя веднага го познала по кораловата огърлица.

– Какво искаш, мило зайче? – попитала тя.

– Моят господар, който уби змея, е тук. Изпрати ме да взема от хляба, който ще яде царят.

Принцесата се зарадвала, повикала един слуга и му заповядала да донесе от хляба, който ще яде царят. Тогава зайчето казало:

– Накарай го да донесе хляба до кръчмата, защото иначе някой може да ме подгони и да ме хване.

Слугата отнесе хляба до вратата на кръчмата. После заекът го взел с предните си лапи и го поднесе на господаря си, кръчмарят не можал да повярва на очите си.

– Е, сега ми се иска да похапна и от царското печено – казал ловецът. – Лисо, я ела тук. Ще отидеш в двореца и ще ми донесеш от печеното, което ще яде царят.

Лисицата отишла направо при принцесата. Тя веднага я познала по кораловата огърлица и я попитала какво иска.

– Моят господар, който уби змея, е тук. Изпрати ме да взема от печеното, което ще яде царят.

Принцесата извикала готвача и му казала да донесе от печеното, което ще яде царят, и да го занесе до самата кръчма. После лисицата взела блюдото и го поднесла на господаря си.

– Е, кръчмарю – казал ловецът, – имаме хляб и месо, но ми се иска да похапна от плодовете, които ще яде царят.

И изпратил вълка да ги донесе. След това наредил на мечката да донесе от десерта на царя и накрая изпратил лъва да донесе от царското вино.

Така ловецът разбрал, че принцесата още го обича. Хапнал си хубаво от блюдата, пийнал си вино и рекъл:

– Е, кръчмарю, хапнах и пийнах по царски, а сега ще отида в двореца, за да се ожена за принцесата.

– Как ще стане това, след като тя има годеник и днес ще бъде сватбата? – попитал смаяният кръчмар.

Тогава ловецът извадил кърпичката, която принцесата му била дала на Змейовата планина, а в нея били увити седемте езика на чудовището.

– Това ще ми помогне – отговорил ловецът.

Кръчмарят разгледал кърпичката и казал:

– Залагам цялата кръчма заедно с двора, но не мога да повярвам, че това е възможно.

Ловецът извадил една торбичка, в която имало хиляда жълтици, и я сложил на масата.

В това време в двореца пиршеството било в разгара си. Докато стояли на трапезата, царят попитал дъщеря си:

– Какво искаха всички тези животни, които идваха в двореца?

– Не смея да ти кажа – отговорила принцесата. – Повикай господаря им, той ще ти разкаже всичко.

Царят заповядал да доведат непознатия в двореца. Отишъл царският слуга в кръчмата и предал заповедта на своя господар. Ловецът

отговорил:

– Виждаш ли, крѣчмарю? Царят изпраща своя слуга и ме вика в двореца, но аз няма да отида просто така. – После се обърнал към слугата и казал: – Предай на царя, че искам да ми изпрати царски одежди, каласка с шест коня и слуги, които да ме придружават.

Като чул това, царят попитал дъщеря си:

– Какво да правя?

– Заповядай да изпълнят това, което иска той, и няма да сбъркаш – отговорила тя.

– Виждаш ли, крѣчмарю – казал ловецът, щом дошли да го вземат, – ще ме заведат в двореца, както аз поисках.

Облякъл царските одежди, взел кърпичката със змейовите езици и се отправил към двореца.

Като видял, че непознатият пристига, царят пак попитал дъщеря си:

– Как да го приема?

– Ще го посрещнеш както подобава и няма да сбъркаш – отговорила тя.

Царят излязъл навън, посрещнал ловеца и го въвел в двореца заедно с животните. Маршалът, който седял до своята годеница, не познал ловеца. В това време донесли седемте глави на змея, за да ги видят гостите. Царят казал:

– Маршалът успя да отсече седемте глави на змея и затова ще му дам дъщеря си за жена.

Тогава ловецът отворил седемте челюсти и попитал:

– А къде са седемте езика на змея?

Маршалът пребледнял от страх и не знаел какво да отговори. Накрая извикал в уплахата си:

– Змейовете нямат езици!

Ловецът разтворил кърпичката, извадил змейовите езици и ги сложил в седемте челюсти. После дал кърпичката на принцесата и я попитал на кого я е дала.

– На този, който уби змея – отговорила тя.

След това ловецът свалил кораловите огърлици от животните, показал ги на принцесата и попитал на кого са.

– Кораловата огърлица беше моя – отговорила принцесата. – Разделих я между животните от благодарност, защото помогнаха да победим змея.

А ловецът казал:

– Когато съм заспал, маршалът отсякъл главата ми. После взел

принцесата, отишъл в двореца и обявил, че той е убил змея.

И разказал как животните го спасили с помощта на вълшебния корен, как цяла година се скитал с тях по света и сега отново се върнал тук, където узнал за измамата на маршала.

– Вярно ли е, че този човек е убил змея? – попитал царят дъщеря си.

– Да, вярно е – отговорила тя.

Тогава царят заповядал да изправят маршала пред съда. Осъдили го да бъде разкъсан от четири бика. На следващия ден отпразнували сватбата. Ловецът не забравил и кръчмаря. Повикал го в двореца и му казал:

– Видя ли, кръчмарю, че се ожених за царската дъщеря? Но макар че спечелих облога, ще ти оставя и кръчмата, и хилядата жълтици.

Младият цар и царицата заживели щастливо и весело. Той често ходел на лов в гората, а верните животни винаги го съпровождали.

Веднъж младият цар видял в гората великолепен бял елен и казал на свитата си:

Почакайте ме тук, а аз ще се върна, за да догоня елена.

Той се отправил към най-гъстата част на гората, а животните неотстъпно го следвали. Когато се стъмнило, царят още го нямало. Хората му се върнали в двореца и казали на младата царица, че съпругът ѝ е изчезнал.

А ловецът продължавал да преследва красивия елен, но все не можел да го стигне, докато накрая забелязал, че се намира в най-тъмната и най-гъстата част на гората. Взел рога си и започнал да тръби, но отговор не получил. Настъпила нощ и той разбрал, че няма да може да се върне у дома. Решил да пренощува в гората. Слязъл от коня и запалил огън. Изведнъж, както седял край огъня заедно с животните, се чул човешки глас:

– Ох, колко ми е студено!

Ловецът се огледал наоколо и видял, че на дървото седи някаква старица.

– Слез да се стоплиш – казал той.

– Не мога, твоите животни ще ме изядат – отговорила старицата.

– Бабо, та те дори няма да те докоснат! – казал ловецът.

Старицата обаче била вещица и казала:

– Ще ти хвърля един прът. Удари с него животните по гърба и тогава те нищо няма да ми направят.

Ловецът ударил животните с пръта и в същия миг те се вкаменили. Вещицата слязла от дървото, докоснала го с пръта и той също се

вкаменил. После тя злобно се изсмяла и го хвърлила заедно с животните в една яма, където имало много такива камъни.

В това време в царството пристигнал вторият брат. Той търсил работа навсякъде, но не можал да намери, и тогава тръгнал да се скита по различни места, карал своите животни да танцуват пред хората, за да си изкарва прехраната. Един ден се сетил да отиде при дървото, в което с брата били забили ножа, преди да се разделят. Намерил дървото и видял, че половината острие на ножа е покрито с ръжда. Той се изплашил и си рекъл: „Явно с моя брат се е случило нещастие. Но аз мога да го спася – половината острие все още блести.“ И поел със своите животни на запад. Така стигнал до царството. Пред градските врати го посрещнала стражата и го попитала дали да съобщят на царицата, че мъжът ѝ се е завърнал. Те го взели за ловеца, който изчезнал в омагьосаната гора. Той разбрал, че става дума за брат му, и си помислил: „По-добре е да се представя за него – така ще е по-лесно да го спася“. Затова заповядал на стражата да го съпроводи до двореца. Царицата го посрещнала със сълзи на очи и го попитала защо се е забавил толкова много.

– Загубих се в гората и не можах да се измъкна по-рано от нея – отговорил той.

Вечерта, когато се прибрали в покоите си и легнали да спят, мнимият цар положил между двамата своя меч. Царицата не разбрала какво значи това, но не се осмелила да попита. След няколко дни вторият брат казал, че иска отново да отиде в гората да ловува. Когато навлязъл в нея заедно с животните, видял белия елен и тръгнал да го гони, но не можал да го настигне и неусетно попаднал в най-гъстата част на гората. Наложило се и той да пренощува там. Запалил огън и всички насядали край него. Изведнъж се чул човешки глас:

– Ох, колко ми е студено!

Ловецът вдигнал глава и видял на дървото една старица.

– Щом ти е студено, слез да се стоплиш.

– Не мога, твоите животни ще ме изядат – отговорила старицата.

– Те дори няма да те докоснат – казал ловецът.

– Ще ти хвърля един прът – извикала старицата, – а ти удари животните по гърба и те няма да ми направят нищо.

Но ловецът не ѝ повярвал и казал:

– Не мога да бия животните си, затова слизай долу, иначе ще те смъкна аз!

– Я виж ти какво му се приискало! – изкрещяла старицата. – Все едно, с мен няма да се справиш!

– Ако не слезеш, ще те сваля с куршуми! – казал ловецът.

– Не ме е страх от твоите куршуми – отговорила тя.

Ловецът вдигнал пушката и стрелял, но не можал нищо да й стори, защото била вещица и имала магия срещу куршуми.

– Никога няма да ме уцелиш! – извикала тя и злобно се изсмяла.

Тогава ловецът скъсал три сребърни копчета от дрехата си и стрелял с тях. В същия миг старичката рухнала на земята.

– Слушай, стара вещице, ако сега не ми кажеш къде е брат ми и какво си направила с него, ще те хвана и ще те хвърля в огъня!

Вещицата затреперела от страх и започнала да се моли:

– Моля те, ловецо, пощади ме! Твоят брат и неговите животни лежат в ямата – превърнах ги в камъни!

– А сега, стара вещице, веднага ще съживиш брат ми и всички, които лежат в ямата.

Вещицата взела пръта и докоснала с него всички камъни в ямата. В този миг братът, животните и другите хора оживели. Като се видели, двамата братя се прегърнали и разцелували, а после хванали вещицата, вързали я и я хвърлили в огъня. Щом тя изгоряла, гората просветнала и станала така прозрачна, че се виждал дворецът, който бил на три часа път оттам.

Двамата братя тръгнали към дома и по пътя всеки разказал на другия какво му се случило. Когато по-малкият брат споменал, че е наследник на цялото царство, по-големият му рекъл:

– Веднага разбрах това. Когато пристигнах в града, ме взеха за теб и ме посрещнаха с почести, а младата царица ме помисли за своя мъж и трябваше да седя на трона до нея и да спя до нея в твоето легло.

Като чул това, по-младият брат пламнал от ревност, разгневил се и отсякъл главата на брат си. Миг след това сърцето му щяло да се пръсне от мъка.

– Как можах да сторя това! – завикал се той. – Моят брат ме освободи от магията, а аз за благодарност го убих!

Тогава заекът се приближил и предложил да донесе вълшебния корен. Шмугнал се в храстите и не след дълго пристигнал с корена. Мъртвият оживял и даже не останали и следи от раните.

После двамата братя продължили пътя си, а по-малкият казал:

– И двамата сме облечени с царски дрехи, и след двама ни вървят животни. Хайде, като стигнем двореца, да се явим пред царя заедно.

Така и сторили. Когато царят видял двамата мъже, които си приличали като две капки вода, попитал дъщеря си:

– Кой от двамата е твоят мъж?

В първия миг царицата се изплашила и не можала да отговори. Изведнъж обаче тя забелязала кораловите огърлици, които била дала на животните, и извикала:

– Този, зад който вървят животните с кораловите огърлици, е моят истински съпруг!

После всички седнали на трапезата, яли, пили и се веселили чак до късно през нощта. Когато царят и царицата си легнали, тя го попитала:

– Защо през последните няколко нощи слагаше меча си помежду ни? Помислих си, че искаш да ме убиеш.

Тогава царят разбрал колко честен и верен е неговият брат.

КРАЙ

© Димитър Стоевски, превод от немски

Brüder Grimm
Die zwei Brüder

Сканиране и разпознаване: Анани Младенов

Публикация:

Братя Грим – Приказки
Превод – Димитър Стоев
Илюстрации – Антония Дончева
Редактор – Петя Дочева
Технически редактор – Иван Додов
Издателство – „Св.св. Кирил и Методий“

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2517>]